**Hukuk Bölümü 2012/326 E. , 2013/36 K.**

- **YARGI KARARI ILE YÜKÜMLÜ TUTULDUĞU TAZMINATIN TAMAMINI ÖDEYEN DAVACI TARAFINDAN, ÖDENEN TAZMINATTAN KUSUR VE SORUMLULUĞU ORANINDAKI TUTARIN, OLAYDA SORUMLU OLDUĞU ILERI SÜRÜLEN İSTANBUL BÜYÜKŞEHIR BELEDIYE BAŞKANLIĞI'NDAN RÜCUEN TAHSILI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, BORÇLAR KANUNU HÜKÜMLERINE GÖRE, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**

  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

**"İçtihat Metni"**

Davacı : M.Ç.

Vekili : Av. T.K.

Davalı : İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. Ö.İ.

O L A Y : 1- Ak Sigorta A.Ş. tarafından, M.Ç. aleyhine, davacı şirket tarafından sigortalanmış 34 ZY 2010 plaka sayılı aracın, 31.07.2007 tarihinde davalının isleteni ve sürücüsü olduğu 34 GPP 77 plaka sayılı araçla çarpıştığını ve hasarlandığını, davalı tarafa ait olan aracın olayda 8/8 oranında kusurlu bulunduğunu, yaptırılan ekspertiz raporu sonucunda: sigortalı araçta 19.031,00 TL hasar tespit edildiğini ve bu hasar miktarının 5.2.2008 tarihinde sigortalıya davacı şirket tarafından ödendiğini, bu nedenle davacı şirketin TTK 1301. maddesine göre sigortalısının hukuki haklarına halef olduğunu iddia ederek ve fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 12.500,00 TL tazminat bedelinin ödeme tarihi olan 5.2.2008 tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle açtığı davada; Kartal 1. Asliye Hukuk Mahkemesi:21.12.2010 gün ve E:2008/532, K: 2010/401 sayı ile, bilirkişi incelemesi sonucunda; olayda % 75 oranındaki sorumluluğun yolun bakımında sorumlu olan ancak, karayolunun trafik düzeni ve güvenini sağlayacak şekilde hazır bulundurmayan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına ait olduğu, davalının kazada %25 oranında kusurlu bulunduğu ve davacı şirket tarafından sigortalanmış aracın ise kusursuz olduğu, sigortalı araçta husule gelen hasar bedelinin dosya kapsamına uygun bulunduğunun saptandığı; her ne kadar davalı vekili kusurun büyük çoğunluğunun İstanbul Büyükşehir Belediyesinde olması nedeniyle ihbar edilmesi talebinde bulunmuş ise de, BK 50,51 ve 142. maddelerine göre birden çok kimsenin kusurları ile birlikte neden oldukları zarar nedeniyle zarara uğrayan kişinin bu zararın tamamını müteselsil sorumluların hepsinden isteyebileceği gibi yalnızca birisi aleyhine açacağı dava ile de talep edebilmesinin mümkün olduğu gerekçesiyle; davanın kabulü ile, davacı tarafın iskan konusu ettiği;12.500,00 TL'lik tazminatın ödeme tarihin olan 05.02.2008 tarihinde itibaren yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili ile davacıya verilmesine karar vermiştir.

2- Davacı vekili, yerel mahkemece tesis edilmiş olan iş bu karar ile Ak Sigorta A.Ş.tarafından Kadıköy 3.İcra Müdürlüğünün 2011/1389 esas sayılı dosya ile müvekkili nezdinde ilamlı takip yoluna başvurulduğunu ve takip konusu edilen alacak miktarının bütün ferileriyle birlikte toplam 20.350,00 TL olarak 14.3.2001 tarihinde icra takip dosyasına ödendiğini; davacı müvekkilin kesinleşen Kartal 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/532 esas ve 2010/401 karar sayılı kararı ile kusur sorumluluğunu aşan miktarını bütün ferileriyle birlikte ödemek durumunda kalmış olmasından cihetle; davalı Belediyenin % 75 oranındaki kusur sorumluluğuna isabet eden 15.262,50 TL'nin şimdilik 8.000,00 TL sinin rücuen tahsili talebiyle sayın mahkeme huzurunda iş bu davanın ikame edilmesi zaruretinin hasıl olduğunu ifade ederek; fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla; davacı müvekkilin ödemiş olduğu maddi tazminat ve sair feriler toplamının davalı belediyenin kusur sorumluluğuna isabet eden 15.262,50 TL'nin şimdilik 8.000,00 TL sinin ödeme tarihi olan 14.3.2011 tarihinden itibaren işleyecek banka mevduatına uygulanan en yüksek faizi ile birlikte davalıdan tahsili ile davacı müvekkiline tazminine karar verilmesi istemiyle, adli yargı yerinde dava açmıştır.

PENDİK 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 15.9.2011 gün ve E:2011/218, K: 2011/542 sayı ile, davanın, tazminat isteminden ibaret bulunduğu, davacı vekilinin, zararın davalının kontrolünde bulunan yolda oluşan yağlanmadan kaynaklandığını ve davalının bu nedenle %75 kusurlu olduğunun bilirkişi raporu ile sabit olduğunu iddia etmekte ve verilen zararın tazminini istemekte olduğu; yol yapma, bakımı ve temizlenmesi işinin davalı belediyeye yasa ile verilmiş bir görevin gereği olduğu, bu görevin gereği gibi yapılmamasından doğan zararın hizmet kusurundan kaynaklandığı; kamu hizmeti görmekle yükümlü olan belediyenin, kamu hizmeti sırasında verdiği zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi olmadığı, hizmet kusurundan dolayı açılan davaların, İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunu'nun 2. maddesi hükmü uyarınca tam yargı davası olarak ikame edilmesinin gerektiği, görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup, mahkemece kendiliğinden dikkate alınmasının zorunlu bulunduğu gerekçesiyle, dava dilekçesinin HUMK'nun 7. Maddesi gereği görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, davalı Belediyenin % 75 oranındaki kusur sorumluluğuna isabet eden 15.262,50 TL'nin tamamının rücuen tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 2. İDARE MAHKEMESİ: 14.12.2011 gün ve E:2011/2327, K:2011/2499 sayı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanunu'nun 14.maddesi ile değişik 110. maddesinde, bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının, (işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil) adli yargıda görüleceği hükmünün getirildiği; görev kuralları, kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunun, taraflar için bir müktesep hak oluşturmayacağı, yargı mercilerince davanın her aşamasında re'sen incelenmesi gereken bir husus olduğu ve geçmişe de etkili olacağı; dava dosyasının incelenmesinden; davacının sürücüsü olduğu, 34 GPP 77 plakalı aracın 31.07.2007 tarihinde saat 00:15'de Pendik-Sahil yolunda 34 ZY 2010 plakalı ve Ak Sigorta tarafından sigortalı araçla yaptığı kaza sonucu Ak Sigorta tarafından 34 ZY 2010 plakalı araç için ödenen 12.500,00 TL'nin davacıdan Mahkeme kararı ile rücuen tahsil edildiğinden bahisle, bu kez davacı tarafından sigorta şirketine (ilamlı takip sonucu) ödenen 12.500,00 TL tutar ile birlikte toplam 20.550,00 TL'nin idarenin kusur oranı %75'e isabet eden 15.262,50 TL'lik kısmının davalı idareden rücuen tahsiline karar verilmesi istemiyle 01.12.2011 tarihinde bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı; uyuşmazlığın 2918 sayılı Kanundan kaynaklanan sorumluluk davası olduğundan da kuşku bulunmadığı; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinde 19.01.2011 tarihinde yapılan bu yeni değişikliğe göre, bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğinin anlaşıldığı gerekçesiyle; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 15/1-a maddesi uyarınca, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 14.1.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Tuncay DÜNDAR'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, yargı kararı ile tazminle yükümlü tutulan ve tazminatın tamamını ödemiş bulunan davacı tarafından, ödenen tazminattan kusur ve sorumluluğu oranındaki tutarın, olayda sorumlu olduğu ileri sürülen İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan rücuen tahsili isteminden ibarettir.

Olayda, davacının sürücüsü olduğu aracın sigortalı bir başka araçla yaptığı kaza sonucu sigorta şirketi tarafından ödenen miktarın tazmini istemiyle sigorta şirketi tarafından davacı aleyhine tazminat davası açıldığı, mahkemece hükmolunan tazminatın davacıya yüklendiği anlaşılmaktadır.

Tazminat davasına bakan mahkemece, davacının %25 oranında saptanan kusur ve sorumluluk oranları esas alınarak davanın konusu bakımından ayrım yapılmayıp zararın idare hukuku ilkelerine göre idari yargı yerinde saptanmasının gerekeceği yolunda bir görevsizlik kararı verilmediğine ve hükmolunan tazminat da tamamen ödenmiş olduğuna göre, olayda 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b. maddesinde belirtilen "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında, zarar gören tarafından açılmış bir dava yoktur.

Öte yandan, ortada, Devlete, il özel idarelerine ve belediyelere ait akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışındaki alacakların tahsil usulünü düzenleyen 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamına giren bir kamu alacağı da bulunmamaktadır.

Belirtilen tüm bu hususlara göre, tam yargı davası niteliği taşımayan ve konusu bir kamu alacağı olmayan rücu davasının, Borçlar Kanunu hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Pendik 2. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

**SONUÇ :** Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Pendik 2.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 15.9.2011 gün ve E:2011/218, K: 2011/542 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 14.1.2013 gününde Üye Eyüp Sabri BAYDAR'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

**KARŞI OY**

Davalı Belediyenin trafik ışıklarının düzenlenmesindeki kusuru sonucu meydana gelen kazada, davacının uğradığı maddi zararın tazmini istemi ile Adli Yargı İlk Derece Mahkemesinde dava açılmış,

Yargılama sonucunda "idarenin hizmet kusuruna dayalı açılan davaların tam yargı davası niteliğinde bulunduğu, İdari Yargıda açılması gerektiği" gerekçesi ile dava dilekçesi yargı yolu yönünden reddedilmiş,

Kararın kesinleşmesi üzerine bu kez davacı vekili aynı istekle İdari Yargıda dava ikame etmiş,

İdare Mahkemesi de yargılama sonucunda "uyuşmazlığın 2918 Sayılı Yasa'nın 110. maddesi gereğince Adli Yargıda çözümlenmesi gerektiği" gerekçesi ile yargı yolu yönünden davanın reddine, 2247 Sayılı Yasa'nın 19.maddesi gereğince görevli yargı kolunun belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine karar vermiş,

Bu kararın da kesinleşmesi üzerine dosya Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiş, Yüksek Mahkemece yapılan inceleme sonucunda "2918 Sayılı Yasa'nın 110.maddesi hükümleri gözetildiğinde davanın Adli Yargıda çözümlenmesi gerektiği" düşüncesi ile Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına, Adli Yargının görevli olduğuna oyçokluğuyla kesin olarak karar verilmiştir.

Sayın çoğunluğun uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden düşüncesine iştirak edilmesi mümkün değildir.

Zira;

Davada, davalı Belediyenin karayolundaki trafik ışıklarının düzenlenmesindeki ihmali sonucu zarara neden olan kazanın meydana geldiği iddia edilmektedir.

2918 Sayılı KTK'nın 10.md. "Belediyelerin yapım ve bakımından sorumlu olduğu yollan, trafik düzen ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak, karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almakla görevli" olduğuna işaret edilmiş,

3030 Sayılı Yasa'nın 6.md. "Büyükşehir dahilindeki meydan, bulvar, cadde ve anayolları yapma, yaptırma, bakım ve onarımını sağlama..." Büyükşehir Belediyesinin görevleri arasında gösterilmiş,

TC Anayasası'nın 125/son md. "idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu" kurala bağlanmış,

2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel haklan ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava çeşitleri arasında" sayılmıştır.

Bu durumda belediye sınırları içindeki yolun yapım, bakım ve onarımının yapılmadığı, trafik ışıklarının düzenlenmediği nedeniyle doğan zararın tazmininin amaçlanmış olması karşısında, idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü esnada kişilere verdiği zararın ödetilmesine yönelik bulunan uyuşmazlık konusu davanın, olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde esas alınan idare hukuku kurallarına ve 2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. sayılan tam yargı davasında görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Sayın çoğunluk, trafik ışıklarının düzenlenmesindeki ihmalden doğan zararda Adli Yargıyı görevli kabul eden görüşünde hukuki dayanak olarak 2918 Sayılı KTK 110/1 md. hükümlerini esas almıştır.

11.01.2011 gün 6099 Sayılı Yasa'nın 14. maddesi ile 2918 Sayılı KTK 110. maddesine eklenen 1.fıkra ile "işleteni veya sahibi

devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil bu kanundan doğan sorumluluk davaları Adli Yargıda görülür..." hükmü getirilmiştir.

Sayın çoğunluk görüşünün aksine eldeki uyuşmazlık anılan yasa hükmü kapsamında kalmamaktadır.

Çünkü, 2918 Sayılı KTK 85.maddesinde açıkça belirtildiği gibi yasa motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlar nedeniyle işletenin hukuki sorumluluğunu düzenlemektedir.

Yasa hükmünde geçen bu kanundan ve Adli Yargıda görülmesi gereken sorumluluk davaları, 2918 Sayılı Yasa'nın 85.maddesinde düzenlenen motorlu araçların işletilmesi nedeniyle verilen zararlardan dolayı araç işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin davalardır.

Yasa değişikliğinden önce kamu araçlarının işletilmesi nedeniyle verilen zararlardan dolayı kamu idaresinin sorumluluğunun hangi yargı kolunda görüm ve çözümü konusunda yasada bir düzenleme bulunmadığından İdari ve Adli Yargı organları arasında çıkan görev uyuşmazlıklarını sonlandırmak üzere sözü geçen yasa hükmü getirilmek suretiyle kamu araçlarının verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğunda 2918 Sayılı Yasa'nın amacına uygun olarak Adli Yargıda görüm ve çözüm esası benimsenmiştir.

Nitekim yasa değişikliğine ilişkin Hükümet gerekçesi de getirilen yeni hükmün bu nedenle maddeye eklendiğini teyit etmektedir.

Somut uyuşmazlıkta davanın karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki idarenin hizmet kusuruna dayanmasına,

2918 Sayılı Yasa'nın 110/1 md. motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlardan dolayı işletenini hukuki sorumluluğunun Adli Yargıda görüm ve çözümünü düzenleme altına almasına,

Somut uyuşmazlığın anılan yasa hükmü kapsamında bulunmamasına,

Kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde, 2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. sayılan tam yargı davasında görüm ve çözümünde İdari Yargının görevli olmasına göre,

Uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum.

ÜYE

Eyüp Sabri BAYDAR